

Aan:

**Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport en
het ministerie van Justitie & Veiligheid
p.a. digitale internetconsultatie.**

Enschede, 4 september 2020

Betreft: Reactie Twentse gemeenten op de concept Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen.

L.S.!

Hierbij ontvangt u de reactie van de 14 Twentse gemeenten op de concept Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen.

Inleiding

In de regio Twente werken we nu meerdere jaren samen als jeugdzorgregio, waarmee wij brede ervaring hebben in het werken conform de nadere wetswijziging. Op het gebied van interbestuurlijke samenwerking, regionale visie en het inkopen van zorg, zijn wij inmiddels gevorderd. We kennen daarin de voors en tegens.

Een zeer belangrijk aspect van onze regionale samenwerking is de gezamenlijke wens tot deze samenwerking en de tijd nemen voor het proces. Het stellen van regionale regels is bewust zo ruim mogelijk gehouden, om in gezamenlijkheid te komen tot uitwerking. Het voeren van het goede gesprek heeft in de afgelopen jaren het meeste opgeleverd.

Het breed gedragen beeld is dat de omschreven knelpunten vanuit het ministerie kloppen. Het pijnpunt is echter dat aangereikte oplossingen slechts deeloplossingen zijn of geheel niet als oplossing worden ervaren. Het beeld is dat met deze wetswijziging landelijke inmenging in gemeentelijke verantwoordelijkheden wordt bewerkstelligd en de mogelijkheid wordt gecreëerd deze inmenging uit te breiden waar het ministerie dit nodig acht. Dit wordt ook als zodanig ervaren vanuit de VNG. De VNG is eveneens bezig met het formuleren van een reactie richting het ministerie en zoekt hiervoor draagvlak bij het BJ 42.

Het door het Rijk gekozen proces om de consultatie op de wetswijzigingen in de zomerperiode te laten plaatsvinden, geeft een gevoel dat de weg met de minste weerstand wordt gezocht om de wetswijzigingen door te kunnen voeren. Zeker gezien de effecten is een voorliggend bestuurlijk gesprek, over het ingaan tegen de oorspronkelijke decentralisatiegedachte, van belang. Deze beweging gaat in tegen de principes van onze regio, omdat er op bestuurlijk en politiek niveau weinig ruimte is om over de wetswijzigingen met elkaar in gesprek te gaan. Het uiteindelijk komen tot een regiovisie wordt door dit proces bemoeilijkt en wij voorzien daarmee ook voor andere regio's toenemende problemen.

Vanuit deze gezamenlijke optiek hebben wij gezien het belang toch deze reactie opgesteld en ingedeeld conform de hoofdstukken van de “memorie van toelichting”.

1. Versterken regionale van de samenwerking (p.5 tot 18)

Gezamenlijk uitgangspunt: Geen oplegging van regionale samenwerking vanuit het Rijk. Stel de Norm voor opdrachtgeverschap vast en definieer een limitatieve lijst van jeugdhulpvoorzieningen die op regionale schaal geborgd moeten worden, om de beschikbaarheid en bereikbaarheid van deze voorzieningen duurzaam te borgen.

In de memorie wordt de regionale samenwerking uitgebreid beschreven waarbij veel wordt gevraagd van de regionale visie. Tal van aspecten komen overeen met de Norm voor opdrachtgeverschap. Het voorstel is om de Norm voor opdrachtgeverschap te laten vaststellen. Dit geeft flexibiliteit om bepaalde zorgvormen regionaal of lokaal vorm te geven. Ook staat daarin beschreven om tot een regionale visie te komen. De regionale samenwerking zou daarom niet wettelijk vastgelegd te hoeven worden.

Citaat p.13

“Het doel van de regionale samenwerking is het organiseren van de specialistische zorg voor jeugdigen die de schaal van een individuele gemeente te boven gaat. Het gaat om de beschikbaarheid van kinderschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en specialistische en/of weinig voorkomende jeugdhulp en specialistische verblijfsfuncties.²¹ Het gaat daarnaast om vormen van jeugdhulp waarbij er een bepaalde schaal nodig is om de kwaliteit en/of beschikbaarheid te garanderen, zoals pleegzorg, gezinsvervangend verblijf en jeugdhulp in het kader van een urgente crisissituatie.” P.13.

De lijst met zorgvormen die voorgelegd worden in de memorie van toelichting, zijn landelijk gezien wel de pijnpunten. Vanuit onze regionale samenwerking is het overgrote deel al regionaal geregeld, waarbij de lokale regie voor een gezin voorop staat en niet in het gedrang mag komen. Bij voorkeur leidt de gezamenlijk jeugdregio visie en uitwerking daarvan tot de juiste samenwerkingsvorm. Het vooraf definiëren en opleggen van de zorgvormen leidt, uit ervaring, tot het uiteendrijven van de samenwerking. Hoofdzakelijk blijft de gezamenlijke wens tot samenwerking, al dan niet gedreven door richtlijnen van het Rijk. Uitgaande van de transformatieboodschap wensen wij zo min mogelijk zorgvormen strak omlijnt in de wettekst te zien.

Citaat p.14

“Zo overwegen we de betaling ook via de regionale entiteit te laten verlopen om uitvoeringslasten te verlagen. Minder uitvoeringslasten betekent meer tijd van professionals voor jeugdigen en daarmee is iedereen (gemeenten, aanbieders, gecertificeerde instellingen, professionals en jeugdigen) gebaat.” P. 14.

We onderschrijven dat uitvoeringslasten moeten afnemen en er zo veel mogelijk uniformiteit in de uitvoering moet komen. Echter vinden we dit een bijzondere passage. De betaling staat niet los van andere onderdelen om te komen tot een proces van toewijzing. Als de betaling apart geregeld wordt, worden de administratieve lasten groter. Wanneer de betaling voor een deel namelijk via de regionale entiteit gaat verlopen, moet de GR de persoonsverwerkingsbevoegdheid krijgen. Dit is niet efficiënt en vraagt om veel regionale capaciteit. De uitvoeringslasten zouden of regionaal, of lokaal geregeld moeten worden.

2. Het versterken van de toegang tot jeugdhulp

Gezamenlijk uitgangspunt: niet akkoord gaan met wetswijzigingen die de lokale inrichting van de toegang in enige vorm inperken. Wel instemmen met een landelijke kwaliteitsborging op de in het memorie van toelichting genoemde 5 pijlers voor een lokale toegang.

De regionale samenwerking wordt in deze paragraaf verder vertaald in het versterken van de toegang tot jeugdhulp. Hoezeer wij een duidelijke en vindbare toegang voor inwoners toejuichen, blijft het bestaan van de “couleur locale” voor op staan. Reden hiervoor is dat kleinere en ook grotere gemeenten de inwoners het beste kennen en de toegang daarop toespitsen. Met de invoering van een regionale werkwijze, ontstaan er per direct toegangsproblemen. Waar gemeenten nu goed aansluiten op de

inwoners en lokale invulling geven aan jeugdhulp vragen (vaak ook gecombineerd met lokale vraagstukken), kan een regionale samenwerking dit doorkruisen.

In de memorie van toelichting is ook de relatie tussen de jeugdwet en andere domeinen minimaal beschreven. Er wordt weliswaar kort geschreven over het onderwijs, maar integrale vraagstukken spelen meer en meer een rol in het leven van inwoners. Ook hier is die lokale toegang essentieel, om de integraliteit op een juiste manier aan te vliegen.

De geconstateerde problemen in verscheidenheid van de toegang, herkennen wij in onze regio niet. Naast deze constatering is het ook noodzakelijk om te beseffen dat het gemeentelijke deel van de verwijzingen niet de volledige toegang tot jeugdhulp beslaat. De andere verwijzers zullen daarmee ook gelijk getrokken worden in een regionale toegang, hetgeen voor met name de medische verwijzers (huisarts, jeugdarts, e.d.) beperkt haalbaar is. Ook dit pleit voor een vrij in te delen toegang tot jeugdhulp. Bovenstaande leidt tot vragen als “hoe de couleur locale gewaarborgd kan worden in een regionale toegang”, “op welke wijze de overige wijzers onder deze toegang worden gehangen” en “in hoeverre integrale (en lokale) vraagstukken oplosbaar zijn met een generalistische aanpak”?

3. Goed bestuur en financiële transparantie

Gezamenlijke uitgangspunt: Onderzoek het nut en de noodzaak van de interne controlemaatregelen alvorens deze worden verplicht. Richt strakkere wettelijke kaders in voor facturatie en verantwoordingstermijnen.

Als voorbeeld artikel 4.5.2 lid3: in de ministeriële regeling moet naast het proces van de werkzaamheden van de accountant, ook opgenomen worden wie er onder vallen. Anders val je terug op het BW2 titel 9. Daarnaast vallen er een heleboel instellingen niet onder. Zie lid 5 van artikel 4.5.2.

Ingaande op de financiële transparantie, hebben gemeenten inzicht nodig in de baten en lastenstroom van organisaties om een goede controle te kunnen uitvoeren. De wettekst dient hiertoe verder geconcretiseerd te worden.

De huidige wettekst is in deze nog te algemeen; gemeenten hebben naast een jaarverantwoording ook een goedgekeurde controleverklaring van een accountant nodig. Het verdient aanbeveling om zo'n controle verplichting op te nemen in de tekst. Alleen een controleverklaring geeft gemeenten namelijk voldoende betrouwbaar inzicht in de bedrijfsvoering en in de financiële positie en het resultaat van een organisatie.

In artikel 4.5.2 lid 3 staat:

3. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over:

- a. de inhoud en inrichting van de financiële verantwoording waaronder de op te nemen toelichting omtrent de door de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling aangetrokken financiële derivaten;
- b. het door een registeraccountant of een Accountant- Administratieconsulent ten aanzien van wie in het accountantsregister een aantekening is geplaatst als bedoeld in artikel 36, tweede lid, onderdeel i, van de Wet op het accountantsberoep, uit te voeren onderzoek van de financiële verantwoording;

NB

Wanneer is er sprake van een wettelijke controle?

Er is sprake van een wettelijke controle als een rechtspersoon voldoet aan minimaal twee van de volgende drie kengetallen voor twee opeenvolgende jaren:

- 1) Omzet EUR 12 miljoen
- 2) Balanstotaal EUR 6 miljoen
- 3) Werknemers 50

Dus is het belangrijk dat in de ministeriële regeling niet alleen iets staat over het proces van de werkzaamheden van de accountant, maar ook wie er onder vallen. Anders val je terug op het BW2 titel 9 en, zie boven. En dan vallen er een heleboel instellingen niet onder. Zie hieronder lid 5 van artikel 4.5.2.

(dus instellingen die aan 2 van de 3 eisen voldoen krijgen geen bijzondere afwijkende regels (dus de grotere instellingen).

In artikel 4.5.2. lid 5 staat het volgende:

5. In de ministeriële regeling, bedoeld in het tweede en derde lid, worden jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen die op twee opeenvolgende balansdata, zonder onderbreking nadien op

twee opeenvolgende balansdata, hebben voldaan aan ten minste twee van de in artikel 395a, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek genoemde vereisten, niet aangemerkt als een afzonderlijke categorie waarvoor afwijkende regels worden gesteld. De artikelen 395a, tweede lid, en 398 eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing.

Daar zien wij dat artikel 395 lid 2 en artikel 398 geen effect hebben, alleen op de publicatievereiste accountantsverklaring.

In de memorie van toelichting is in art 4.3.4 toegelicht dat individuele maten en vennoten worden uitgezonderd van de artikelen 4.5.1 en 4.5.2.. De vraag is of dit niet juist leidt tot een ongewenste toename van dergelijke constructies. Voor gemeenten is het toezicht op kwaliteit en op financiën bij dergelijke constructies lastig (een veelheid aan zelfstandigen die onder gemeenschappelijke naam en noemer opereren, maar in zich zelf tot de zogenoemde kleine zorgorganisaties worden gerekend, maar in totaal wel een aanzienlijke waarde in omzet vertegenwoordigen. De totale omzet valt nu onder het verantwoordingsregime, echter het toezicht op kwaliteit niet omdat het z.g. 1 pitters zijn). Naast vennoten zijn ook jeugdhulpverleners georganiseerd in een coöperatie. Wat betekent de aanscherping voor coöperaties? Moeten coöperaties ook voldoen aan verplichtingen ten aanzien van transparantie in financiële verantwoording?

Overigens wanneer we spreken over administratieve lasten en transparantie dan is het ons inziens wenselijk een aanpassing te doen ten aanzien van de declaratietermijnen. Wettelijk mogen jeugdhulpaanbieders 5 jaar na beëindiging zorg nog declareren. In het kader van grip en inzicht in de gemeentelijke financiën (maar ook vanuit goed ondernemerschap) zien wij deze termijn graag fors teruggebracht.

Bestuursstructuur

We herkennen de verschillende soorten problemen bij zorgaanbieders die in de memorie van toelichting worden geschetst; zowel problemen bij grote als bij kleine aanbieders.

De aanscherping van de jeugdwet t.a.v. de bestuursstructuur voor GI's en zorgorganisaties met de verplichting tot het aanstellen van een interne toezichthouder voor de uitvoering van onafhankelijk toezicht onderschrijven we.

We hebben de volgende vragen/opmerkingen

- Niet duidelijk is hoe de kwaliteit en onafhankelijkheid van deze toezichthouder wordt geborgd. Door wie wordt deze aangesteld? blz 25 MvT bij AmvB kunnen nadere eisen worden gesteld, zal o.i. moeten zijn zullen nadere eisen worden gesteld. Anders zijn er namelijk geen eisen aanwezig.
- Het ligt meer voor de hand om de ondergrens voor organisaties die in aanmerking komen voor deze aanscherping te relateren aan de omzet van een organisatie en niet aan het aantal mensen dat werkzaam is binnen een organisatie.

4. Versterken inzicht in en toezicht op de beschikbaarheid van zorg voor jeugdigen.

Gezamenlijk uitgangspunt: omschrijf eerste de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de toezichthoudende organen alvorens wordt overgegaan tot wetswijziging.

Allereerst is het goed dat de jeugddautoriteit een duidelijke positie krijgt. De taken en omschrijving zijn helder omschreven. Hoewel er overlap is met lokale toezichthouders, hebben deze toezichthouders in tegenstelling tot de jeugddautoriteit geen bevoegdheden (op het gebied van jeugd).

Wel spreken wij als regio onze zorgen uit over de aansluiting bij de Nza. Wij de transformatie en de uitwerking van de jeugdwet als een richtlijn om te de-medicaliseren. De aansluiting van de jeugddautoriteit

zou dan ook in die hoedanigheid een vorm moeten krijgen. De aansluiting bij de Nza lijkt hier haaks op te staan. Een alternatief is om de jeugddautoriteit als zelfstandig bestuursorgaan te maken. Daarnaast, mocht toch de aansluiting bij de Nza verkozen worden, dan zien we graag ook toevoeging dat in het kader van informatie uitwisseling ook gemeenten en regio worden betrokken. Wij houden ook graag inzicht en zien daarnaast transparantie, zeker gezien onze rol als opdrachtgever, voorop.

5. Overige aspecten wetsvoorstel (p37).

Wanneer het belang niet eenduidig is, is tot een doorslag komen lastig. De geschillencommissie is hier niet toereikend voor. Niet doorslaggevend zijn wordt ervaren als een last op het gebied van regionale samenwerking.

Het OOGO is een vorm van overleggen die door regio's gekozen kan worden. Dit hoeft niet in de wet te worden opgenomen.

Tenslotte – maar zeker niet in het minste - merken wij op dat de wetswijziging naar onze mening niet neutraal zal werken maar zeker meerkosten en extra regeldruk / administratie naar aanbieders (met doorvertaling naar tarieven) met zich gaat meebrengen, bijv. door de visies en besluitvormingsprocessen. Dit betreuen wij zeer. Als gemeenten hebben we de verantwoordelijkheid voor de hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders. Ondanks al onze inspanningen merken wij dat het budget niet toereikend is. Extra lasten staan wij daarom geheel niet voor. Met deze nieuwe wet, hoort nog steeds een bijpassend reëel budget voor de uitvoering van de totale jeugdwet, zodat de zorg en ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen op maat en dichtbij huis georganiseerd kan worden. Wij vragen dan ook heroverweging op dit punt. De enorme druk op de gemeentebegrotingen baart ons zorgen dat de uitvoering van deze wetswijziging in het geding gaat komen.

- - -